
EN GUIDE FÖR RAPPORTSKRIVANDE

Antonio Prgomet

<https://www.linkedin.com/in/antonioprgomet/>

Innehåll

Några riktlinjer.....	2
Mall för rapport.....	3
Källhänvisning – APA	6
Att referera.....	7
Källförteckning / Referenslista	8
Att citera	9
Att parafrasera	11

Några riktlinjer

1. Varje sida i rapporten skall ha ett nummer förutom titelsidan.
2. Tabeller / figurer skall vara längst ned eller längst upp på en sida. Varje tabell / figur skall ha ett figurnummer samt en förklarande text.¹
3. Varje ny huvudrubrik skall börja på en ny sida.
4. När du skriver försök vara objektiv/faktabaserad.
5. Allting du skriver och gör i ditt arbete skall vara resultatet av ditt egna arbete. Det innebär att det inte är tillåtet att t.ex. fråga ChatGPT om den kan skriva ett avsnitt till dig. Detta anses som fusk och är en allvarlig överträdelse. Däremot så får du självklart använda ChatGPT som ett hjälpmedel både när du programmerar och om du t.ex. vill förbättra texten som *du* skrivit.

De som vill fördjupa sig i akademiskt skrivande kan kolla på följande 23 videos i spellistan "Writing in English at University", den ger en god introduktion till akademiskt skrivande i allmänhet och inte endast på engelska.

<https://www.youtube.com/watch?v=QXnsw4cn5wo&list=PLeVxAnFsasIqIc8b03kHA3tw-xflwgO2M>

¹ Se exempel på s.17 och s.23 i dokumentet "antonio_master".

Mall för rapport

En rapport kan innehålla följande delar:

1. Titelsida
2. Abstract (på engelska)
3. Erkännanden
4. Förkortningar och begrepp
5. Innehållsförteckning

6. Inledning
 - Syfte
 - Frågeställning(ar)
 - Textens disposition
7. Teori
8. Metod
9. Resultat och diskussion
10. Slutsatser

11. Appendix
12. Källförteckning

Det finns flexibilitet att ha en annan struktur men detta är överlag hur det brukar se ut. Jag kommer närmast ge en beskrivning av varje del, vill du ha mer inspiration så kan du t.ex. kolla på följande två källor:

Så skriver du uppsats från Stockholms universitet:

https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studie-och-spr%C3%A5kverkstaden/s%C3%A5-skriver-du-uppsats-1.442583/uppsatsens-olika-delar-1.442598?open-collapse-boxes=collapseCollapsible1670918786414_370113

Skrivguiden: https://skrivguiden.se/skriva/uppsatsens_delar/

Titelsida

Här skall det tydligt framgå:

- Rapportens titel
- Rapportens författare
- Uppdragsgivare (om du gjort arbetet i samarbete med ett företag)
- Datum för publikation
- Akademisk institution (EC Utbildning)

Abstract

En kort sammanfattning över ditt arbete och de viktigaste resultaten skrivet på engelska, cirka 5 meningar totalt.

Erkännanden

Har man t.ex. samarbetat med ett företag så brukar man tacka dem här.

Förkortningar och begrepp

Detta avsnitt behövs oftast inte. Men om det används så skall förkortningarna förklaras i bokstavsordning.

Exempel:

AI = Artificiell Intelligens.

ML = Machine Learning.

RMSE = Root Mean Squared Error.

Innehållsförteckning

Rapportens alla rubriker och underrubriker framgår här.

Inledning

Här skall det framgå varför rapportens ämne är intressant "objektivt sett". Varför du tycker så är mindre relevant.

Exempel: "Jag har tyckt AI är ett fascinerande ämne sedan jag var 4 år gammal" – detta är irrelevant.

Exempel: "Med AI kan datorprogram nu efterlikna mänsklig intelligens. Detta är något som skapar möjligheter och utmaningar för företag" – detta är relevant.

- Man kan se inledningen som en "tratt" där man börjar ganska brett, t.ex. pratar om AI i allmänhet för att sedan smalna av till att handla om just området som rapporten kommer handla om.
- Syftet handlar om vad du vill få ut av arbetet. För att uppnå syftet så besvarar man rent konkret några frågeställningar. Vanligt förekommande fraser är:

"Syftet med denna rapport är att undersöka... För att uppnå kommer följande frågeställning(ar) besvaras...

1. ____

2. ____"

Du kan förklara hur du begränsat/avgränsat arbetet till ett rimligt område. Du kan även motivera varför du gjort den avgränsningen du gjort.

Du kan i slutet i ett separat stycke skriva hur arbetet är disponerat.

Notera, detta vet du inte exakt innan du är klar med rapporten, därför behöver man ofta gå tillbaka till inledningen. Ditt arbete kommer alltså inte följa en rak progression utan i praktiken kommer du troligtvis hoppa fram och tillbaka.

Teori

Här berättar du vilka teorier och idéer du använder för att söka svaret på din frågeställning. Om man t.ex. gör ett jobb inom maskinlärning så kan man beskriva modellerna som används samt mått såsom "root mean squared error".

Metod

Här berättar du hur du gjorde för att svara på din frågeställning(ar) och vilket material du använde. Här kan du lämpligtvis beskriva var/hur du fick tillgång till datan som använts om ditt arbete innehåller data. Exempel; samlade du in det själv eller hämtade du det från nätet?

Resultat

Här berättar du om resultatet av din studie. Resultat är deskriptiva och tabeller kan hjälpa till att presentera resultaten koncist. Exempel på resultat kan vara att man beskriver "root mean squared error" för modeller som använts.

Slutsatser/Diskussion/Analys

I detta avsnittet berättar du vad du drar för slutsatser av din undersökning. Vad är svaret på dina frågeställningar – det är dem du vill besvara.

Du kan också diskutera/analysera resultaten. Det kan t.ex. vara en etisk diskussion av kameraövervakning om man arbetar med bildanalys och även inkludera hur andra resonerar kring det.

Du kan i detta avsnitt också ge förslag på vidareutveckling, t.ex. vad kan man fortsätta undersöka om man vill det?

Appendix

Här kan du inkludera information som är relevant för rapportens ämne men som är för omfattande eller detaljerat för att inkluderas direkt i huvudtexten. De kan t.ex. innehålla data, tabeller, grafer, diagram, kodsutdrag eller annat material som stöder eller kompletterar huvudtexten. Genom att placera detta materialet i appendix så kan huvudtexten fortsätta vara fokuserad och lättläst.

Källförteckning

Här framgår samtliga källor som använts i rapporten.

Källhänvisning – APA

De två dominerande referenssystemen är "Harvard" och "Oxford". I Oxford systemet så använder man fotnoter. I Harvard så refererar man löpande i texten med författare och årtal i parenteser.

Vi kommer använda APA stilen (American Psychological Association) som är en variant av Harvard systemet. Det heter "American Psychological Association" på grund av att den organisationen har utvecklat standarden men det används i flera olika vetenskapliga kontexter och inte endast i psykologiska. Notera även att det kan ta någon timme innan man blir "van" vid referenssystemet och i praktiken så behöver man kunna grunderna och så googlar man om eventuella specialfall dyker upp.

I början kanske du undrar varför vi behöver följa dessa "stela reglerna" kopplat till rapportstruktur i allmänhet och källhänvisning i synnerhet. Men som du kommer märka underlättar det i flera avseenden, dels för dig som skribent men även för läsarna som vet att rapporterna är strukturerade på liknande sätt – oavsett vilken man läser.

Nu kommer vi lära oss grunderna i APA systemet och det som gås igenom där är det som du i praktiken behöver behärska.

Instruktionerna som följer kopplat till källhänvisning är, med minimala bearbetningar, direkt tagna från en uppsatskurs som gavs på Matematikcentrum i Lunds universitet.

Att referera

Du kan använda dig av allmänt känd kunskap utan att hänvisa till en källa. Exempel inkluderar att Stockholm är Sveriges huvudstad och att en vecka har sju dagar. En sund riktlinje är att ifall du är osäker så skall du referera.

Exempel på korrekta referenser i löpande text

I texten anges referensen med författarnamn och publiceringsår inom parentes:

"When we hear the word story, most of us tend to think of novels, plays, movies, TV sitcoms, and yarns told around the campfire." (Fisher, 2019, p. 297).

Författarnamnet kan även anges direkt i texten, då anges endast året inom parentes:

According to Fischer "when we hear the word story, most of us tend to think of novels, plays, movies, TV sitcoms, and yarns told around the campfire." (2019, p. 297).

Exempel på korrekt referens i källförteckning

Kapitelförfattarens efternamn, förnamnsinitial. (årtalet). In: Redaktörefternamn, Förnamnsinitial(er). (Eds.). *Bokens titel i kursiv stil* (p. x). Förlagsort: Förlag.

Fisher, W. (2019). Narrative Paradigm. In: Griffin, E., Ledbetter, A. & Sparks, G. (Eds.). *A first look at communication theory* (p. 297). New York: McGraw-Hill Education.

Notera att ovanstående referens hänvisar till en bok på engelska. Skulle boken varit på svenska så skall du byta ut saker som In (på svenska I [stort i]), Eds. blir på svenska (Red.). och p. blir på svenska s. (sida).

Källförteckning / Referenslista

1. Källförteckningen ska innehålla de uppgifter om de olika källorna som krävs för att de ska kunna särskiljas från andra källor och för att de enkelt ska kunna återfinnas av läsaren. Normalt innefattar dessa uppgifter bl.a. författare, publiceringsår och titel.
2. För de flesta referensstilar, såsom Harvard (APA) och Oxford, sorteras referenserna alfabetiskt efter huvuduppslag.
3. Huvuduppslag är det första ordet som anges i en referens när den presenteras i källförteckningen. Det kan t.ex. vara författarens efternamn, titel eller en organisation. Oftast så är det författarens efternamn.

Exempel på referens till en bok i APA:

Goffman, E. (2014). *Stigma: den avvikandes roll och identitet*. (4. uppl.). Lund: Studentlitteratur.

Exempel på referens till kapitel i bok i APA:

Wiklund Gustin, L. (2012). Medlidande. I Wiklund Gustin, L. & Bergbom, I. (red). *Vårdvetenskapliga begrepp i teori och praktik*. (s. 307–318). Lund: Studentlitteratur.

Exempel på referens till artikel i tidskrift i APA:

Hyde, A. (2000). Age and partnership as public symbols: stigma and non-marital motherhood in an Irish context. *The European journal of women's studies*, 7(1), 71-89.

Exempel på referens till webbsida i APA:

Folkhälsomyndigheten (2013). Hygienrutiner och klädpolicy. Hämtad 22 oktober, 2015, från Folkhälsomyndighetens sida <http://www.folkhalsomyndigheten.se/amnesomraden/smittskydd-och-sjukdomar/vardhygien-och-vardrelaterade-infektioner/hygienrutiner-och-kladpolicy/>

Ett tips är att så fort du refererar till en källa i den löpande texten inkludera den i källförteckningen. Detta kommer spara dig mycket tid.

Att citera

- Att citera innebär att ordagrant återge vad någon skrivit eller sagt inom citattecken (" ") eller separera från övrig text i s.k. blockcitat samt ange referens. Citattecken används vid kortare citat och vid längre citat används blockcitat.
- Citat används framför allt när en presenterar en text som en ifrågasätter eller vill diskutera. Det går också använda sig av citat när en riskerar att förändra betydelsen vid omskrivning.
- För att citera på ett korrekt sätt behöver en även ange en fullständig referens.

En fullständig referens består av:

1. En hänvisning i löpande text i direkt anslutning till citatet följt av ett sidnummer för att visa varifrån citatet har hämtats.
2. I källförteckningen i slutet av dokumentet som presenterar samtliga referenser en har använt i texten.

Exempel på citat enligt APA

Kort citat ²

Återge ett citat ordagrant som det står i originalverket. Om citatet omfattar mindre än 40 ord återges det i den löpande texten med citationstecken i början och slutet. Ange sida/sidor för citatet.

Exempel på kort citat inom citationstecken.

Utifrån givna anbud fastställer myndigheten priserna. "Därmed motsvaras situationen av den om tillgången hade sålts på en konkurrensmarknad." (Pihl, 2014, s. 130).

Utifrån givna anbud fastställer myndigheterna priserna. Pihl (2014) menar att "därmed motsvaras situationen av den om tillgången hade sålts på en konkurrensmarknad." (s. 130).

Blockcitat ³

Om en citerar ett **längre stycke** text (längre än 40 ord) ska det skrivas i ett eget stycke med indrag i såväl höger- som vänsterkant. I dessa fall används inte citattecken. Texten kan också förminskas lite för att göra det tydligt att det är ett blockcitat. En kan även välja att dra ner på radavståndet i citatet. ⁴

Auktioner av utsläppsrättigheter kan organiseras så att myndigheten utbjuder den tillåtna totala mängden utsläpp, begär in anbud och utifrån det bestämma det pris där utbudet överensstämmer med efterfrågan. Därmed motsvaras situationen av den om tillgången hade sålts på en konkurrensmarknad. (Pihl, 2014, s. 130)

Exemplet hämtat från:

- Pihl, H. (2014). *Miljöekonomi*. Lund: Studentlitteratur.

² Se exempel på s.11-12 i dokumentet "antonio_master".

³ Se exempel på s.5 i dokumentet "antonio_master".

⁴ I Word kan du till fliken "Layout" och därefter gå till gruppen "Stycke" där du väljer indrag till t.ex. 0.5 cm både till vänster och höger.

Lägga till/ändra eller ta bort ord i citat

Tre punkter med mellanslag, en s.k. ellipsis, på bägge sidor (...) används för att markera att text utesluts från ett citat. Inled endast i undantagsfall ett citat med tre punkter. För markera att text utesluts mellan två meningar används fyra punkter (....).

”Den vetenskapliga medicinska modellen har blivit dominerande i debatten om hur evidens ska definieras Att tillämpa en vetenskaplig evidensmodell innebär att söka efter specifika interventioner ... ” (Naidoo & Wills, 2007, s. 97).

När en citerar behöver en ibland ändra ett ord eller två. Om en lägger till eller ändrar ett originalcitat, anges tillägget inom hakparenteser []:

According to a recent report "Green [Open Access] appears to be moving slowly" (Archambault et al., 2013, s. III).

Om en vill utelämna några ord ur citatet, används hakparenteser med tre punkter [...]:

According to a recent report "Green OA appears to be moving slowly, whereas gold and hybrid OA [...] appear to be driving in the fast lane" (Archambault et al., 2013, s. III).

Exempel hämtade från:

- Naidoo, J. & Wills, J.(2007). *Folkhälsa och hälsofrämjande insatser*. Lund: Studentlitteratur
- Archambault, E., Amyot, D., Deschamps, P., Nicol, A., Rebut, L. & Roberge G. (2013). *Proportion of Open Access Peer-Reviewed Papers at the European and World Levels 2004-2011*. Montreal: Science-Metrix Inc.

Att parafrasera

- Att parafrasera någon annans text innebär att en helt med egna ord uttrycker hur en förstår innehållet. Det är bättre än att citera texten. Det räcker inte med mindre förändringar.
- Även om en använder egna ord måste en fullständig referens anges som ska finnas i både den löpande texten och i referenslistan.

Exempel.

Originaltext

Auktioner av utsläppsrättigheter kan organiseras så att myndigheten utbjuder den tillåtna totala mängden utsläpp, begär in anbud och utifrån det bestämma det pris där utbudet överensstämmer med efterfrågan. Därmed motsvaras situationen av den om tillgången hade sålts på en konkurrensmarknad.

Felaktig parafrasering

Texten innehåller endast små ändringar jämfört med originaltexten, där den understruken texten är identisk med originalet:

För att fastställa priset på utsläppsrätter kan en myndighet göra så att den utbjuder den tillåtna totala mängden utsläpp, begär in anbud och sedan bestämmer priset utifrån efterfrågan. Då blir det likt en riktig konkurrenssituation (Pihl, 2014).

Korrekt parafrasering

Den omskrivna texten ligger inte för nära originalet, den egna "rösten" framträder i texten:

Ett sätt att fastställa priset är att göra en auktion. Myndigheten erbjuder hela mängden utsläppsrätter och företagen får sedan lämna anbud. Utifrån givna anbud fastställer myndigheten priserna. Då blir det likt en riktig konkurrenssituation (Pihl, 2014).

Exemplet hämtat från s. 130 i: Pihl, H. (2014). *Miljöekonomi*. Lund: Studentlitteratur.

Det finns ingen "exakt gräns" för vad som är korrekt eller felaktig parafrasering, det behöver du bedöma själv.